

Lausunto Nurmijärven kestävä kasvu -ohjelman (NUUKA) toimenpidesuunnitelmasta 2021-2025 ja sopeutetusta investointisuunnitelmasta 2021-2029 (hyvltk)

Hyvinvointilautakunta 24.11.2020 § 72
1116/00.01.02.01/2020

Kunnanvaltuusto vahvisti kokouksessaan 12.6.2019 (KV 50/2019) Nurmijärven kestävä kasvu -ohjelman vuosille 2020-2026. Ohjelmassa ydintavoitteeksi on asetettu lainakantatavoite, jonka tehtävänä on ollut muodostaa kunnan talouden ja toiminnan suunnittelulle reunaehdot ohjelman voimassaolokaudelle 2020-2026. Lainakantatavoite ohjaa vuosittain osana talousarviovalmistelua kunnan käyttötalouden ja investointien asettamista sekä tarpeen mukaan tulorahoituksen tarkistamista koskevia toimenpiteitä. Kuluvan vuoden talousarvio on ollut ohjelman ensimmäinen toimeenpanovuosi.

Kunnan pitkän aikavälin talousennuste (päiv. 10/2020) on heikentynyt kuluvan vuoden aikana merkittävästi edellisestä NUUKA-ohjelman valmistelun pohjana olleesta ennusteesta (päiv. 6/2019). Ennusteen heikentymiseen on vaikuttanut erityisesti Korona-pandemian vaikutukset kunnan käyttötalouteen ja verotuloihin. Myös sosiaali- ja terveystenonien kasvukehitys on näyttäytynyt ennakoitua synkempänä.

Verotulojen laskusta ja käyttötalousmenojen nousupaineista johtuen kunnan tilinpäätösennuste kuluvan vuoden osalta on kääntynyt noin 1,5 milj. euroa alijäämäiseksi, alkuperäisen talousarvion ollessa 6,8 milj. euroa ylijäämäinen. Kuluvan vuoden alijäämäennustetta korjaa merkittävästi valtion kertaluonteiset koronatuot. Ilman valtion koronatuotia, kuluva vuosi painuisi yli 10 milj. euroa alijäämäiseksi. Kunnan taloudellisen tilanteen arvioidaan heikkenevän merkittävästi vuodesta 2023 alkaen valtion koronatuotien päättymisen seurauksena. Tilikaudet tulevat tulevaisuudessa jatkumaan merkittävästi alijäämäisinä, mikäli tasapainottavia toimia kunnan käyttö- ja investointitaloudessa ei tehdä. Kuntalain 110 §:n 3. mom. edellyttää kunnan taloussuunnitelman olevan tasapainossa tai ylijäämäinen.

Edelliseen ennusteeseen nähden kunnan talouteen on muodostunut yli 100 milj. euron lisärahoitusvaje aikavälillä 2021-2026. Verotulojen kehityksen heikentyminen ja käyttötalousmenojen ennakoitua suurempi kasvu heijastuu alijäämäisten tilikausien lisäksi suoraan myös kunnan velkaantumiskehitykseen. Ilman merkittävää talouden tasapainotusta, NUUKA-ohjelmassa asetettu lainakantatavoite tulee ylittymään vuoden 2026 loppuun mennessä merkittävästi. Tämä kasvattaisi toteutuessaan huomattavasti kunnan raskaaseen velkataakkaan liittyviä korkoriskejä sekä heikentäisi kunnan kykyä toteuttaa elinvoiman kannalta oleellisia investointeja pitkällä aikavälillä.

NUUKA:n toimenpidesuunnitelma 2021-2025

Kunnanhallitus on elokuussa päättänyt (KH168/2020) heikentyneen taloustilanteen perusteella käynnistää toimenpidesuunnitelman valmistelun, johon kootaan toimenpiteet käyttötalouden sopeuttamiseksi. Toimenpidesuunnitelma kuuluu osaksi kesäkuussa 2019 (KV50/2019) vahvistettua NUUKA-ohjelmaa. Kunnanhallitus on toiminut valmistelutyön ohjausryhmänä.

Osana toimenpidesuunnitelman valmistelua on valtuustolle järjestetty kolme seminaaria syksyn 2020 aikana. Lisäksi kunnan taloudellista tilannetta sekä toimenpidesuunnitelman sisältöä on käyty läpi lautakunnissa ja Aleksia liikelaitoksen johtokunnassa.

Toimenpidesuunnitelman lähtökohtana on, että lakisääteinen palvelutuotanto ja sen järjestämistä tukeva pitkän aikavälin investointikyky turvataan ilman kunnan kohtuutonta velkaantumista.

Toimenpidesuunnitelmassa toimenpiteet kohdistuvat sekä rakenteellisiin uudistuksiin että suoriin määrärahaluokkiin. Rakenteellisilla uudistuksilla tavoitellaan toimintaprosessien tehostamista. Sopeutustyö on kohdentunut kunnan kaikkiin toimialoihin sekä Aleksia liikelaitokseen. Valtaosa esitetyistä toimenpiteistä ajoittuu vuosille 2021-2024.

Sopeutettu investointiohjelma 2021-2029

Toimenpidesuunnitelman valmistelun perusteella on todettu, että kunnan talouden tervehdyttäminen edellyttää käyttötalouden sopeutusten rinnalla myös investointien uudelleentarkastelua sekä mahdollisesti myös veroratkaisua.

Tämän perusteella on valmisteltu kunnan pitkän aikavälin sopeutettu investointiohjelma, jonka tehtävänä on toimia pohjana kunnan kokonaistalouden suunnittelulle. Sopeutetun investointiohjelman realistisuuden arvioimiseksi on ollut välttämätöntä tarkastella investointeja hanketasolla. Sopeutettu investointiohjelma ei ole kuitenkaan tarkoitettu hankkeittain sitovaksi, vaan kokonaisinvestointimäärää linjaavaksi kaudella 2021-2029. Muun muassa veroratkaisu on riippuvainen siitä, miten kunta pitkän aikavälillä aikoo toteuttaa investointeja.

Investointien sopeutukset koskevat talonrakennushankkeita ja infrahankkeita. Sopeutuksia on tehty investointeja karsimalla sekä aikatauluttamalla hankkeita uudelleen. Investointihankkeiden priorisointi on pyritty tekemään siten, että kunnan elinvoiman ja talouden kannalta tärkeimmät investointikohteet turvataan. Samalla investointien suunnittelussa on huomioitu eri rahoitusmallit sekä palveluiden järjestämistavat varhaiskasvatuksessa.

Liitteenä on esitetty NUUKA:n toimenpidesuunnitelma 2021-2025, toimenpidesuunnitelman taustamuistio sekä kunnan talouden tilannekuva 10/2020 esitys. Lisäksi liitteenä on esitetty sopeutettu investointiohjelma 2021-2029. NUUKA:n toimenpidesuunnitelma sekä sopeutettu investointiohjelma kuuluvat osaksi alun perin kesäkuussa 2019 vahvistettua ja joulukuussa päivitettäväksi tulevaa NUUKA-ohjelmaa. Liitteenä on myös FCG:n laatima raportti väestömuutosten vaikutuksista kunnan talouteen.

Liitteet:

Kunnan talouden tilannekuva 10/2020 esitys
Kunnanjohtajan esitys NUUKA:n toimenpidesuunnitelmasta 2021-2025
NUUKA:n toimenpidesuunnitelman 2021-2025 taustamuistio
Sopeutettu investointiohjelma 2021-2029
Väestömuuton vaikutukset kunnan talouteen -raportti

Esittelijä

Sivistysjohtaja

Esitys

Hyvinvointilautakunta toteaa esitettyjen käyttö- ja investointitalouden sopeutusten olevan kunnan talouden tervehdyttämisen kannalta perusteltuja, ja esittää hallitukselle sekä edelleen valtuustolle NUUKA:n toimenpidesuunnitelman hyväksymistä esitettyssä muodossa sekä puoltaa sopeutetun investointiohjelman 2021-2029 soveltamista talouden kokonaisratkaisussa.

Valmistelija

Sivistysjohtaja Tiina Hirvonen, puh. 040 317 4410

Päätös

Hyvinvointilautakunta antoi toimenpidesuunnitelmaan ja sopeutettuun investointiohjelmaan yksimielisesti seuraavan lausunnon:

Hyvinvointilautakunta hyväksyy esityksen ehdollisena siten, että kustannussäästöille tulee tehdä vaikuttavuusarviointi sidosryhmien ja kuntalaisten mielipiteet huomioiden.

Vaikuttavuusarvioinnista tulee selvittää mm. kohderyhmän koko, asemointi palvelunäkökulmasta muihin Keski-Uudenmaan kuntiin sekä arvio kokonaisvaikutuksesta ihmisten hyvinvointiin sekä kunnan pito-/vetovoimaan.

Hyvinvointilautakunta toteaa esitettyjen käyttö- ja investointitalouden sopeutusten olevan kunnan talouden tervehdyttämisen kannalta perusteltuja, ja esittää kunnanhallitukselle sekä edelleen valtuustolle NUUKA:n toimenpidesuunnitelman hyväksymistä esitetyssä muodossa seuraaviin korjauksiin:

Vaikuttavuusarviointi tulee tehdä kaikista eri toimenpiteistä. Hyvinvointilautakunta nostaa erityisesti tarkasteluun seuraavat toimenpiteet, joista tulee tehdä vaikuttavuusarvioinnit hyvinvoinnin näkökulmasta ennen kuin päätetään toimenpiteiden toteuttamisesta:

1. Toimenpide 21: Kissankellon uima-allasavustuksesta luopuminen
 - Kissankellon uima-allas tuottaa merkittävässä määrin hyvinvointipalveluja eri-ikäisille kunnan asukkaille Klaukkalassa – vauvasta vaariin. Kissankellon kaikki asiakkaat eivät voi käyttää Rajamäen uimahallin palveluja.
2. Toimenpide 30: Monikkotalon, Märkiön leirikeskuksen ja Sääksin kahvion toimintojen uudelleenjärjestelyn selvittäminen
 - kohteet ovat merkittäviä nuorten hyvinvoinnin näkökulmasta, toimenpiteestä voi aiheutua merkittäviä kustannuksia muualla
3. Toimenpide 35: Monikon vuokra-avustuksen opistoille lakkautetaan
 - opistojen vuokra-avustuksesta tulee neuvotella opistojen kanssa uudestaan
4. Toimenpide 75: Aikuisten liikuntasalien käyttömaksun korottaminen
5. Toimenpide 88: Teknisen keskuksen palvelukokonaisuuksien ja palveluverkon selvitys ja toimeenpano: katukunnossapidon mahdollisuudet (mm. talvikunnossapidon laatutaso ja ulkovalaistus yksityisteillä)
 - selvitettävä turvallisuusvaikutukset
6. Toimenpide 97: Porkkalan, Slumpin ja Veteraanimajan myynti
 - Porkkalan myyminen ei ole ajankohtaista tällä hetkellä, sen arvo tulee nousemaan tulevina vuosina.

Lisäksi hyvinvointilautakunta esitti lisättäväksi toimenpidesuunnitelmaan seuraavan toimenpiteen:

7. Kunnan tilojen (esim. päiväkotit, koulu) vuokraamisen mahdollisuus vapaa-ajan harrastuksiin tai perhejuhliin. Vuonna 2021 käynnistetään kokeilu asia suhteen.

Lautakunta päätti yksimielisesti esittää poistettavaksi investointiohjelmasta kohdasta Liikunta- ja virkistysalueiden rakentaminen seuraavat investoinnit:

ULKOILURAITIT JA HIIHTOLADUT:

- Klaukkala, Tiiran kuntoradan kunnostus
 - Klaukkalan alueen muut kuntoradat ovat hyvässä kunnossa ja aktiivisessa käytössä
- Sääksin tykkilumilatu, sähkö ja vesijohto (Tekla siirsi vuodelle 2022)
 - Sääksin tykkilumiladun sähkön ja vesijohtoverkon rakentaminen ei ole Nuuka-ohjelman mukainen investointi

